

**BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ CİNSEL TACİZİ ÖNLEME,
EĞİTİM VE DESTEK KOORDİNATÖRLÜĞÜ (CİTÖK
OFİSİ)
2016-2021**

Türkiye’de üniversitelerin cinsel tacizi önleme komisyon, kurul ve birimlerinin kuruluşu 2010’larda hız kazandı. Dünyadaki muadilleriyle benzer misyonlara sahip bu birimler, üniversitede ve akademik yaşamda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan ayrımcı davranış ve tutumların, diğer bir deyişle cinsel taciz, saldırı ve cinsel şiddetin önlenmesi için bu alanda çalışan akademisyenlerin çabası ve öğrencilerin desteğiyle kuruldu. Toplumsal cinsiyet alanındaki akademik araştırmaların, tezlerin ve derslerin artması da bu birimlerin kuruluşunda etkili oldu. 2010’larda Ankara Üniversitesi, ODTÜ, Sabancı Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi gibi birçok üniversite benzer yapıdaki birimlerini kurdular ve bugün çalışmalarını sürdürüyorlar. Bugün Türkiye’de en az 22 üniversitede cinsel tacizi önleme kurul, komisyon veya birimi bulunuyor. “Cinsel Taciz ve Saldırıya karşı (CTS) İletişim Ağı” bu birimlerin yıllardır aralarındaki koordinasyonu sağladıkları iletişim ağıdır.

Boğaziçi Üniversitesi’nde Cinsel Tacizi Önleme Komisyonu (CİTÖK) 2012 yılında akademisyen ve öğrencilerin çalışmalarıyla kuruldu. 2012’den beri Komisyonun bünyesinde, fakülte ve enstitülerden akademisyenler, konu ile ilgili alanlarda çalışan idari personel ve öğrenci temsilcileri yer alıyor. Üniversite Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Çalışma Yönergesi’nde de belirtildiği üzere, komisyonun amacı, cinsel tacizin önlenmesi amacıyla üniversite bileşenlerine yönelik eğitim programları tasarlamak ve uygulanmasını sağlamak, Üniversitenin cinsel tacize karşı politikalar ve uygulamalar oluşturması için yönetime öneriler sunmak, cinsel taciz vb fiillere maruz kalan kişilerin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi ve gerekli güvenlik, tıbbi, psikolojik, psikososyal ve hukuki konularda bilgilendirme yapmak için gizlilik ilkesi çerçevesinde hareket planı oluşturmaktır.

CİTÖK, komisyon olarak, öğrenciler ve başka bileşenlerle birlikte kampüs yaşamı ve akademide toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı çeşitli kampanya ve eğitimler düzenlemiştir. Çoğulcu ve kapsayıcı üye yapısı üniversitenin bütününe içermek ve iletişimi sağlayabilmek için önemlidir. ÜYK’da geçen bir tavsiye kararına göre CİTÖK üyelerinin ilgili disiplin komisyonlarında konu hakkında uzmanlıkları sebebiyle yer almaları uygun görülmüştür. Bu karar, fakülte veya enstitülerin çoğunluğu tarafından benimsenmiştir.

2016'da Rektör Gülay Barbarosoğlu döneminde uluslararası standartlar da göz önünde bulundurularak bir CİTÖK Ofisi ihtiyaç üzerine açılmıştır. CİTÖK'un 2016 öncesinde bir komisyon olarak görevlerinden biri, yukarıda söz edilen eğitim ve önleme faaliyetlerinin sürdürülmesiyle diğer ilgili fiillere dair gelecek başvuruları değerlendirmek ve yönlendirmektir. Komisyonun dört yıllık deneyimi sonucunda bu görevleri tam zamanlı olarak üstlenecek ve komisyonla koordineli olarak çalışacak bir ofise/koordinatöre ihtiyaç olduğu anlaşıldı. CİTÖK Ofisinde istihdam edilecek koordinatörün, komisyon üyelerinden farklı olarak, üniversitede başka bir unvan veya pozisyonunun olmaması (akademisyen, idari personel veya öğrenci olmaması), görüşme ve başvuruları hem uzmanlık çerçevesinde hem çıkar çatışması olmaksızın değerlendirerek doğru yönlendirmeyi yapması için elzemdir. Bu durum, 2012-2016 ve 2016-2021 arasındaki başvurular arasındaki çarpıcı farktan anlaşılmaktadır. Kayıtlara göre, 2015 yılında başvuru sayısı 15 iken 2019'da 74'dür. Ofisin faal olduğu beş yılın sonunda koordinatörün yaptığı görüşme sayısı 384'tür. CİTÖK koordinatörü, görüşmeleri, istisnai durumlar haricinde, ofiste yüz yüze, birebir ve gizlilik içerisinde yürütür. (Pandemi döneminde ofis görüşmelerinin yerini online ve telefon görüşmeleri almıştır). Görüşmeye dair kişisel hiçbir bilgi, gerekli durumlar hariç, komisyon dahil üçüncü kişilere aktarılmaz. Görüşmelerde gizlilik ve çıkar çatışması olmaması, başvuruda güven hissi uyandırır; üniversite içinde ve dışında bu prensibin oluşturduğu güven, başvuru sayılarındaki artışın yanı sıra, üniversite dışından gelen danışma taleplerinde de karşılığını bulmaktadır. CİTÖK'te çalışan ofis koordinatörünün, cinsiyet eşitliği çalışmaları alanında ve cinsel taciz, saldırı, şiddet gibi yasada suç olarak tanımlanmış fiiller karşısında hukuki ve psikososyal destek mekanizmalarının ne olduğu konusunda bilgili olması elzemdir. Hem üniversite içi destek mekanizmaları ile (örneğin, BÜREM, BÜSÖD ve MEDİKO) koordinasyon içerisinde çalışması hem YÖK'e bağlı olarak disiplin süreçlerinin nasıl işlediğine dair bilgi aktarımı yapabilmesi hem de üniversite dışı (hukuki, psikososyal) desteğe nasıl ulaşılacağına dair temel ve güncel bilgilere sahip olması gerekir.

Öte yandan, koordinatörün, 2016-2021 döneminde başvuru sahiplerinin çoğunluğunu oluşturan 1998-2003 doğumlu öğrenci grubunun, ihtiyaçları, sorun alanları, tartışma konuları, bilgi eksiklikleri üzerine çalışabilecek ve onları yönlendirebilecek birikimde olması gerekmektedir. .

Yakın ilişkilerde şiddet örüntüsü ve bu alandaki ihtiyaçlar açısından benzerlikler olsa da, biçimlerinde dönemsel farklılıklar içerir ve bunları gözlemleyip anlamadan diyalog kurmak ve çözüm üretmek imkansızdır. İfşa kültürünün bu kadar yaygınlaştığı, sosyal medyanın en sık kullanılan sosyal araç olduğu bir dönemde, pandeminin bir seneyi aşkın deneyiminin de ışığında CİTÖK ofisi gibi birimlerin güncel sorun alanlarına yanıt verecek nitelikte olmaları gereği ortadadır. Başvuruların ortaklaştığı konu alanları (dijital şiddet, ısrarlı takip, hakaret, tehdit, flört şiddeti, cinsel taciz başta olmak üzere) bunu doğrulamaktadır. CİTÖK ofisi, güncel araştırmalar, uluslararası yayınlar, bu alanda çalışan, günün metodlarına hakim birimlerle koordineli bir biçimde kendini beslemek ve yenilemek durumundadır. Beş sene boyunca ofis koordinatörünün görüşmelerinin yarattığı birikim hem sorunları tanımak hem de çözüm alanlarını bilerek bunları aktarabilmek açısından istikrar ve kurumsallaşmanın önemine işaret eder. Bütün bunlara ek olarak, böyle bir görevde ancak üniversite dışında şiddet ve ayrımcılık alanında çalışan sivil toplum ve kamu kurumlarıyla temasın ve işbirliğinin sağlanabilmesiyle uzmanlaşma tamamlanabilir. Bu koşullar sağlanmadığı takdirde, üniversitenin bu birim/komisyonu, en büyük kitlesi olan öğrencilerden ayrı düşer ve atıllaşır. Bu beş yıllık deneyim ve benzeri ulusal/uluslararası çalışmalar göstermiştir ki CİTÖK ofisi, MEDİKO veya BÜREM gibi, Üniversitemiz için olmazsa olmaz bir hizmet birimidir.

CİTÖK Ofisi bu beş senelik süre zarfında, başvurular kadar eğitimlerde de yol kat etmiştir. 2014 ve 2016'da ÜYK kararlarıyla CİTÖK eğitimleri yapılmasına karar verilmiştir. 2016'da koordinatörün işe başlamasıyla üniversite içi ve dışındaki tüm eğitimler kendisi tarafından verilmiştir. 2016-2021'de hazırlık öğrencilerine ofis tarafından iki sunum, hazırlık öğrencilerine zorunlu ders, fakülte kurullarında akademisyenlere bilgilendirme toplantıları, güvenlik görevlileri ve idari personellerle toplantılar, öğrenci forum ve atölyeleri gibi sayısız farkındalık çalışması komisyonla birlikte yürütülmüştür.

Son iki senede bilhassa, CİTÖK'ün üniversite dışında bilinirlik kazanmasıyla, koordinatör, sivil toplum ve kamu kuruluşlarından çok sayıda davet almış ve eğitimlere çağırılmıştır. Bunların arasında meslek odaları ve birlikleri, medya kuruluşları, lise ve eğitim kurumları, sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, sanat oluşumları, sendikalar ve merkezler yer almaktadır. Başta vakıf üniversiteleri olmak üzere, yeni birimlerin kurulmasında toplantılara davet edilmiştir. CTS İletişim Ağı'na bu birimlerin kalıcı ve verimli şekilde işlemeleri için örnek olmuştur.

2021'e gelindiğinde CİTÖK Ofisi, biriktirdiği deneyim ile, uluslararası akademik standartlarda aranan "cinsiyet eşitliği" proje ve faaliyetleri endeksinde gösterilmiştir. Eğitim ve sunumları üniversite dışında fark edilerek sahip çıkılmıştır. Beş sene boyunca, başta öğrencilerle tek başına görüşmeler, gençlik çalışmaları ve akademik hayatta bu alanda yapılabilecekler açısından eksiklikleri ve yapılmasına ihtiyaç duyulanları gösteren niteliktedir. Bu deneyim, akademik hayatta cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kalkması için kurumsal bir faaliyete ne kadar ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

CİTÖK ofisi deneyimi, bu beş senede, başvuru değerlendirmelerinin yanı sıra öğrencilerle birlikte yaptığı forum, atölye, ders ve kampanyalarla ofis koordinatörünün gerekliliğini kanıtlamıştır. Ancak üniversitede başka bir pozisyonu olmayan bir koordinatör öğrencilerle birlikte bu alanda çalışmalarını bağımsız ve güvenceli bir şekilde sürdürebilir.

CİTÖK ofisinin, az kaynak ve destek ile emek veren bir çalışanın varlığının tartışıldığı bu günlerde, sistematik, sürdürülebilir ve kurumsal bir yapı ile çalışmaya devam etmesi elzemdir.

*Boğaziçi Üniversitesi Cinsel Tacizi
Önleme Komisyonu*